

Hellman, Sonja (toim.):
Naiset ilman maata:
viisitoista kertomusta.
Like, Helsinki 2013. 172 s.
ISBN: 978-952-01-0906-6

Vääntänen, Terttu (toim.):
Elämäni ja maailmani:
naisten elämäntarinoita
1930-luvulta tähän päivään.
Lestijärven kotiseutuyhdistys
ry., Lestijärvi 2013. 201 s.
ISBN: 978-952-93-2871-0

na. Hellmanin haastattelemat naiset kertovat välillä hyvin suorasukaisestikin muuttoa edeltäneistä toiveistaan ja Suomessa kohtaamistaan todellisuudesta. Monelle Suomi näyttyy hyvänä paikkana suomalaisille, mutta he kokevat itse jäävänsä yhteiskunnan ulkopuolelle ja kaipuu vanhaan kotimaahan voi olla kova.

Terttu Vääntänen toimittama *Elämäni ja maailmani: naisten elämäntarinoita 1930-luvulta tähän päivään* julkaistiin lokakuussa. Teoksessa naiset Suomesta, Virossa, Venäjältä ja Serbiasta kertovat elä-

Naiset, jotka muuttivat

Lilli Kojo

Tänä syksynä Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon on hankittu kaksi vuoden aikana ilmestyntä naisten elämäntarinoihin ja muuttoliikkeen liittyvää teosta. Niiden kertomuksia lukiessa saa mielenkiintoisen kuvan muuttoliikkeiden historian ja nykypäivän eroista ja yhteneväisyyksistä naisnäkökulmasta.

Sonja Hellmanin *Naiset ilman maata: viisitoista kertomusta* sisältää nimensä mukaisesti viidentoista Suomeen muuttaneen musliminaisen kokemuksia maahanmuutosta ja asumisesta Suomessa. Teos on kirjoitettu alun perin ruotsiksi 2012 ja käännetty tänä vuon-

mästään. Joillekin heistä muutto oli seurausta sodan aiheuttamasta pakosta, jotkut muuttivat saadakseen töitä ja uusia kokemuksia, joskus vain Suomen sisällä. Tarinoissa tulevat ilmi muutokset naisen roolissa eri vuosikymmeninä ja myös eri maissa.

Näiden teosten naisilla on paljon yhteistä. Muuton syyt ovat samanlaisia: sota, työ tai avioliitto. Uuteen asuinpaikkaan asettuminen on voinut olla hankalaa, sillä erityisesti kielitaidon puute asettaa rajoituksia sosiaalisille kontakteille. Naiset ovat ikävöineet entistä kotimaataan ja sinne jääneistä sukulaisia ja vanhassa maassa on vierailtu yhtä ahkerasti niin Ruotsista Suomeen kuin Suomesta Irakiinkin. Uuteen maahan muuttaneet naiset ovat ihastelleet maan parempaa elintasoja ja monia mahdollisuuksia.

Eroakin toki löytyy. *Elämäni ja maailmani* –teoksen naisista suurin osa on jo hieman vanhempia ja he tarkastelevat vaiheitaan seesteisemmin. Maahanmuuttajat, teoksessa *Naiset ilman maata*, taas ovat vielä rakentamassa elämäänsä Suomeen ja sopeutumisen vaikeudet ovat ajankohtaisia. Myös erot kulttuurissa, pukeutumisessa, ruokavaliossa ja uskonnossa ovat heidän kohdallaan suuremmat. Eniten heitä painaa yksinäisyyden tunne, sillä kotimaassaan he olivat tottuneet paljon laajempiin tavapiireihin ja tiheämpään kanssakäymiseen.

Muutto on aina elämänmuutos, tapahtui se sitten maan sisällä tai sen rajojen yli. Joskus se on suunniteltu ja joskus pakon sanelema. Muuton syyt voivat vaikuttaa muuttajan mahdollisuuksiin sopeutua uuteen paikkaan. Naiset ottavat usein vastuulleen perheen arkielämän järjestämisen, mutta sekin vaatii ympäröivän yhteiskunnan tuntemusta, kontakteja ja kielitaitoa. Voimaannuttavia kokemuksia voi löytyä esimerkiksi siitä, kun kykenee kommunikoimaan lapsensa opettajan kanssa uuden maan kielellä.